

Republika Srbija
**MINISTARSTVO PROSVJETE,
NAUKE I TEHNOLOŠKOG RAZVOJA
KABINET MINISTRA**

Broj: 601-00-912020-01

Datum: 16.03.2020. godine

Beograd

Nemanjina 22-26

**OSNOVNA ŠKOLA
SREDNJA ŠKOLA**

- direktorima, stručnim saradnicima, nastavnicima i odjeljenskim starješinama -

PREDMET: Ostvarivanje obrazovno-odgojnog rada učenjem na daljinu za učenike osnovnih i srednjih škola

Poštovani,

Obavještavamo vas da je Vlada Republike Srbije odlučila da se, zbog trenutne epidemiološke situacije u zemlji, privremeno obustavi neposredni obrazovno-odgojni rad u osnovnim i srednjim školama na teritoriji Republike Srbije. U cilju ostvarivanja prava učenika na obrazovanje, Ministarstvo prosvjete, nauke i tehnološkog razvoja pripremio je operativni plan za nastavak rada škola u otežanim uvjetima, kroz ostvarivanje obrazovno-odgojnog rada učenjem na daljinu, s obzirom na to da privremeno obustavljanje neposredne nastave u školama ne znači i obustavljanje obrazovno-odgojnog rada sa učenicima.

Početak realizacije obrazovno-odgojnog rada učenjem na daljinu je 17. mart 2020. godine.

Operativni plan Ministarstva prosvjete, nauke i tehnološkog razvoja sadrži različite oblike realizacije obrazovno-odgojnih aktivnosti. Ostvarivanje obrazovno-odgojnog rada predviđeno je kroz različite načine i pristupe u ostvarivanju komunikacije sa učenicima i roditeljima/zakonskim zastupnicima (u daljem tekstu: roditelji). Na ovaj način različiti oblici, načini i pristupi u ostvarivanju komunikacije bit će u funkciji obezbjeđivanja potrebnih informacija i podrške u ostvarivanju obrazovno-odgojnog rada učenjem na daljinu, pri čemu će se voditi računa o ukupnim ljudskim i tehničkim resursima škola, kao i tehničkim kapacitetima porodica učenika.

U organiziranom učenju na daljinu koje obezbjeđuje Ministarstvo, fokus je na programskim sadržajima općeobrazovnih i stručnih predmeta sa najvećim fondom časova. Osim toga, škole se obavezuju da, u skladu sa sopstvenim resursima za podršku u učenju na daljinu i uz korištenje dostupnih platformi za učenje, osmisle načine za ostvarivanje sadržaja i u svim drugim predmetima i programima, na osnovu propisanoga plana i programa nastave i učenja.

U cilju ostvarivanja jednakih prava na obrazovanje sve djece, škole su u obavezi da, kada ne postoji mogućnost uspostavljanja komunikacije sa učenicima uz upotrebu

informaciono-komunikacionih tehnologija, iznađu alternativne načine u pružanju podrške u učenju, vodeći računa o svim preporukama za prevenciju širenja virusa COVID-19, imajući u vidu, prije svega, učenike koji dolaze iz porodica niskog socio-ekonomskog statusa, kao i sve ostale učenike kojima nisu na raspolaganju elektronski vidovi komunikacije i drugi savremeni komunikacioni resursi.

Smjernice za planiranje i realizaciju obrazovno-odgojnog rada putem učenja na daljinu u periodu kada nema neposredne nastave, a u zavisnosti od nivoa obrazovanja i odgoja i oblika koji je predviđen, su:

1. Edukativni sadržaji za učenje na daljinu koji se emitiraju na trećem kanalu Radio-televizije Srbije (RTS Kanal 3) za učenike osnovne škole

- Svakodnevno, počev od 8.00 sati, šest dana u sedmici, bit će emitirani posebno pripremljeni i adaptirani obrazovni sadržaji za učenike osnovne škole, koji obuhvataju obrađene nastavne jedinice izabраниh predmeta, u skladu sa propisanim planom i programom nastave i učenja.
- Časovi će biti emitirani na RTS Kanal 3, prema rasporedu po razredima, koji će dan prije emitiranja biti dostupan na sajtu Ministarstva prosvjete, nauke i tehnološkog razvoja (www.rasporednastave.gov.rs).
- Za sve učenike od 1. do 7. razreda emitirat će se obrazovni sadržaji u blokovima od po dva časa dnevno.
- Za učenike 8. razreda emitirat će se edukativni sadržaji u blokovima od po tri časa dnevno, od kojih će dva uvijek biti **srpski jezik** i matematika, a treći čas je jedan od predmeta koji se polažu na završnom ispitu. Ovo treba imati u vidu prilikom planiranja dodatne podrške predmetnih nastavnika (prezentacije, zadaci za vježbanje).
- U narednim danima bit će emitirani časovi i na jezicima nacionalnih manjina, o čemu će škole biti blagovremeno informirane putem sajta Ministarstva i sajtova nacionalnih savjeta nacionalnih manjina. Također, na platformi RTS Planeta za učenike pripadnike nacionalnih manjina koji u cjelosti pohađaju nastavu na maternjem jeziku, bit će dostupni i drugi digitalni sadržaji, kao i snimci časova, o čemu će biti obaviješteni putem sajta Ministarstva i sajtova nacionalnih savjeta nacionalnih manjina.
- Za učenike kojima je potreban strukturiran individualiziran pristup u radu, odnosno prilagođavanje u okviru individualnog obrazovnog plana (IOP), IOP-1, IOP-2 i IOP-3, potrebno je da nastavnici pripreme posebne materijale za učenje i da ih učine dostupnim učenicima na način koji dogovore sa njihovim roditeljima.
- U slučaju da internet nije dostupan svim učenicima, obaveza je direktora i odjeljenjskih starješina da raspored časova koji će biti emitirani na RTS Kanal 3 redovno objavljuju na mjestu koje je direktno dostupno učenicima i roditeljima. Mjesta na kojima može biti istaknut raspored su: ulaz škole, spoljašnja oglasna

tabla i slično. Raspored časova može se prosljeđivati i putem SMS poruka i društvenih mreža (Viber grupa i slično).

- Obaveza škole je, također, da se na školski sajt postavi baner sa linkom ka sajtu www.rasporednastave.gov.rs i ka obavještenjima koja se odnose na emitiranje časova na RTS Kanal 3.
- Svi emitirani časovi bit će dostupni i na platformi RTS Planeta, gdje se mogu naknadno i više puta pregledati, istog ili narednih dana. O ovoj mogućnosti, također, treba obavijestiti učenike i roditelje i ukoliko je potrebno, dati odgovarajuću podršku za pristup ovoj platformi. Također, potrebno je obavijestiti učenike i roditelje da operateri neće naplaćivati protok i prijenos podataka za navedene edukativne sadržaje .
- Istovremeno sa emitiranjem TV časova, nastavnici su u obavezi da, u saradnji sa odjeljenskim starješinama, ostvare potrebnu komunikaciju sa učenicima i/ili njihovim roditeljima i kada je potrebno da daju dodatna uputstva za učenje nakon emitiranih sadržaja (npr. dodatne prezentacije ili zadaci za vježbanje u radnoj svesci, domaći zadaci - eseji, analize, prezentacije, ilustracije, crteži i drugo). Ovo se odnosi i na predmete koji će biti manje zastupljeni učenjem preko kanala RTS Kanal 3 (muzička kultura, likovna kultura, tjelesni i zdravstveni odgoj, strani jezici, tehnika i tehnologija, informatika i drugo).

2. Edukativni sadržaji za učenje na daljinu koji se emitiraju na kanalu Radiotelevizije Srbije - RTS Planeta za učenike srednje škole

- Za učenike srednje škole nastavne jedinice i teme bit će dostupne na platformi RTS Planeta. Obaveza srednje škole je da na svom sajtu postavi baner sa svim linkovima na kojima se može pristupiti lekcijama i platformama za učenje. Nastavnici su u obavezi da, u saradnji sa odjeljenskim starješinama, ostvare potrebnu komunikaciju sa učenicima i/ili njihovim roditeljima i kada je potrebno da daju dodatna uputstva za učenje nakon emitiranih sadržaja (npr. dodatne prezentacije ili zadaci za vježbanje u radnoj svesci, domaći zadaci - eseji, analize, prezentacije, ilustracije, crteži, izvještaj o mini projektu i drugo).

Posebno ukazujemo na potrebu da, osim sadržaja koji će biti pripremljeni za emitiranje na RTS Kanal 3 i platformi RTS Planeta, nastavnici osnovnih i srednjih škola (općeobrazovnih i stručnih predmeta), budući da najbolje poznaju svoje učenike, koriste dostupne digitalne udžbenike i sadržaje na način koji omogućava učenje na daljinu. Također, ukazujemo i na mogućnost prilagođavanja postojećih nastavnih priprema, materijala i prezentacijama sa uputstvima za učenje, tako da oni budu dostupni najvećem broju učenika (elektronska pošta, Viber grupa).

3. Onlajn platforme kao podrška nastavi na daljinu

Nastavnicima i učenicima osnovne i srednje škole na raspolaganju je veliki broj onlajn platformi (Viber, Zoom, Microsoft Teams), kao i nacionalna platforma za onlajn

učenje *Moja škola*. Njihovim korištenjem, nastavnici i učenici bit će u situaciji da ostvare interakciju i razmjenu materijala u funkciji savladavanja programskih sadržaja.

Uputstva i pedagoške preporuke za korištenje ovih platformi moći će se naći na internet stranici www.rasporednastave.gov.rs i njihovo korištenje je besplatno.

Na zvaničnoj internet strani Ministarstva bit će postavljena odgovarajuća uputstva, kao i obavještenja o datumima u vezi sa početkom njihovog funkcioniranja.

Za potrebe podrške učenicima u učenju, apelujemo na horizontalnu razmjenu među nastavnicima u školi i između škola, kako bi se najkvalitetniji sadržaji učinili dostupnim učenicima (obrazovne veb stranice, digitalni sadržaji koje je nabavljala škola, privatne veb stranice i drugo što doprinosi ostvarivanju ciljeva i zadataka/ishoda nastave određenog predmeta u zavisnosti od programa obrazovanja i odgoja u tom razredu).

4. Operativni plan škole za organizaciju, sprovođenje i praćenje učenja na daljinu

Obavezuju se direktor škole, nastavničko vijeće i pedagoški kolegij da bez odlaganja pristupe izradi **sedmičnog operativnog plana sa ključnim aktivnostima u ostvarivanju obrazovno-odgojnog rada**. Cilj ovog planiranja je da se obezbijedi što veća uključenost učenika u različite vidove učenja, koordiniran rad nastavnika u pripremi obrazovnih materijala za učenike i praćenje dnevne opterećenosti učenika u skladu sa uzrasnim karakteristikama. U praćenju dnevne i sedmične opterećenosti učenika posebnu ulogu treba da imaju odjeljenske starješine, jer će na osnovu uvida u sedmične planove rada moći da utječu na izmjene ukoliko se procijeni da su učenici previše opterećeni.

Obavezuju se direktori škola da sedmične operativne planove redovno dostavljaju nadležnoj školskoj upravi Ministarstva.

5. Praćenje napredovanja učenika u periodu učenja na daljinu

Na osnovu materijala koje nastavnici dostavljaju učenicima i na osnovu povratnih informacija učenika nakon praćenja TV lekcija (časova) i drugih obrazovnih sadržaja, **potrebno je da nastavnici bilježe podatke o napredovanju učenika** do kojih mogu doći kroz različite vrste razmjena (domaći zadaci, strukturirana vježbanja i provjere, eseji, projekti, prezentacije, crteži i dr.). Svoje produkte i domaće zadatke učenici mogu dostavljati nastavnicima putem mejla (slike, fajlovi) ili u okviru odabrane onlajn platforme.

Na osnovu povratnih informacija od učenika, a kroz horizontalnu profesionalnu razmjenu planova i iskustava, nastavnici treba da vode računa o dnevnoj opterećenosti učenika i održavanju potrebnog nivoa motivacije za učenje, što se postiže dobrim planovima formativnog praćenja. Po normaliziranju uvjeta i po povratku u učionice, sve kvalitetne formativne ocjene i uvidi nastavnika mogu biti značajno iskorišteni za sumativno ocjenjivanje na kraju nastavne godine.

6. Evidencija o realizaciji obrazovno-odgojnih aktivnosti na daljinu

Za evidenciju obrazovno-odgojnih aktivnosti na daljinu odgovorni su nastavnici i direktor škole.

Nastavnici su u obavezi da u elektronski dnevnik evidentiraju sve realizirane TV časove i druge nastavne jedinice/teme koje su realizirane putem drugih vidova komunikacije (RTS Planeta, platforme za upravljanje elektronskim učenjem, uputstva data mejlom i drugi alati za video konferencije) sa napomenom o načinu realizacije (oblik komunikacije sa učenicima i kanal komunikacije). Ova evidencija će biti u funkciji verifikovanja realizirane nastave, čime se stvaraju uvjeti da redovan završetak nastavne godine.

Evidencija nastave na daljinu u školama koje ne koriste elektronski dnevnik treba da se zasniva na bilješkama i evidencijama koje na individualnom nivou vode nastavnici, da bi se, po normaliziranju uvjeta, potrebni podaci mogli naknadno unijeti u knjige evidencije obrazovno-odgojnog rada.

Obavezuju se **direktori škola** da prate i ažuriraju sve vidove evidencije koja se vodi u periodu kada postoji organizirano učenje na daljinu.

7. Dodatni vidovi podrške učenicima u učenju na daljinu

Potrebno je da **odjeljske starješine** podstiču učenike na redovno učenje i rad, da im pruže podršku u tome, pri čemu mogu koristiti različite vidove elektronske komunikacije. Ova komunikacija je u funkciji pružanja psiho-socijalne podrške i od posebne važnosti je za učenike i roditelje u privremeno otežanim uvjetima i u pripremi za prelazak na redovni režim nastave i učenja.

Potrebno je da **stručni saradnici** pomognu nastavnicima u izradi nastavnih materijala koji se mogu koristiti prilikom učenja na daljinu, kao i u komunikaciji sa učenicima i roditeljima. Također, potrebno je da stručni saradnici osmisle radionice i/ili materijale za rad sa učenicima u domenu organizacije učenja i slobodnog vremena, tehnika učenja, samovrednovanja napredovanja kroz učenje i u oblastima koje se specifično odnose na odgojni rad sa učenicima (jedan od prijedloga su radionice preko Microsoft Teams, Zoom, Skype ili Viber) .

8. Informiranje i komunikacija

Obavezuju se direktori škola da informacije o zdravstvenom statusu učenika, dobijene od roditelja učenika i odjeljskih starješina, redovno prosljeđuju nadležnoj školskoj upravi.

Obavezuju se direktori škola da redovno prate informacije, uputstva i zahtjeve nadležnih organa i službi i da obezbijede protok informacija ka određenim korisnicima.

U narednim danima škole će dobijati dodatne informacije u vezi sa novim mogućnostima organizacije učenja na daljinu uz korištenje informaciono-komunikacionih tehnologija.

Dodatne informacije u vezi sa učenjem na daljinu, kao vidom podrške nastavi, roditelji mogu dobiti pozivom na broj telefona 011/735 05 57.

Ukazujemo direktorima i nastavnicima na potrebu poštovanja svih preventivnih mjera za sprečavanje širenja virusa COVID-19, što znači da ukupna komunikacija i saradnja na planiranju nastave treba biti organizirani tako da se smanji neposredni kontakt i boravak većeg broja ljudi u školi. Uz sve prethodno uvedene zdravstveno-higijenske mjere i njihovu dosljednu primjenu, obaveza direktora škole je da organizuje dežurstva, kako bi se osigurala dnevna komunikacija sa nadležnim službama, kao i sa roditeljima učenika koji nisu u mogućnosti koristiti elektronske vidove komunikacije.

Obavezuju se direktori škola i odjeljenske starješine da sva uputstva u vezi sa prevencijom širenja virusa COVID-19, dobijena od nadležnih institucija, prosljede roditeljima elektronskim putem ili da ih obavijeste putem spoljašnjih oglasnih tabli.

Direktore škola upućujemo na nadležne školske uprave u vezi sa svim pitanjima koja se odnose na komunikaciju, obavještanje, organiziranje i praćenje nastave na daljinu.

Napominjemo da su direktori škola dužni da obezbijede redovno praćenje adrese elektronske pošte (e-mail) koju je škola unijela u informacijski sistem *Dositej*. Škole koje nemaju pristup adresi koja je navedena u *Dositeju* treba hitno da dostave validnu adresu koju prate, tako što tačan naziv škole, naselje, mjesto, adresu, matični broj škole i novu adresu elektronske pošte koju redovno prate, dostave na adresu elektronske pošte katarina.micic@mpn.gov.rs.

Zajedničkim naporima, dobrom koordinacijom i sinhroniziranim aktivnostima možemo doprinijeti da se aktuelna krizna situacija za obrazovni sistem, ali i sistem u cjelini, preduprijedi i time ublaže njene posljedice. U tom smislu, pozivamo vas na posvećeno djelovanje i odgovorno postupanje!

Zahvaljujemo na razumijevanju i saradnji,

MINISTAR

Mladen Šarčević